

Levelized Cost of Energy (LCOE) og virkjunarkostir til umfjöllunar í 3. áfanga rammaáætlunar

**Skilgreining á LCOE, helstu forsendur, útreikningur
fyrir virkjunarkosti til umfjöllunar í 3. áfanga
rammaáætlunar frá ágúst 2015 og samanburður
virkjunarkosta.**

- 1 Forsíða
- 2 Efnisyfirlit
- 3 Inngangur
- 4 Skilgreining á LCOE
- 5 Útreikningur á LCOE
- 6 Helstu forsendur og niðurstöður í LCOE hjá IRENA: Texti og tafla
- 7 Helstu forsendur og niðurstöður í LCOE hjá IRENA: Súlurit
- 8 LCOE útreikningur fyrir virkjunarkosti á Íslandi
- 9 Virkjunarkostir til umfjöllunar í 3. áfanga rammaáætlunar: Skýrsla OS-2015-02 dags. 21.08.2015
- 10 Virkjunarkostir í orkunýtingarflokki og verndarflokki
- 11 Virkjunarkostir í biðflokki
- 12 Upplistun virkjunarkosta, tafla A
- 13 Upplistun virkjunarkosta, tafla B
- 14 Myndræn framsetning á niðurstöðu LCOE útreiknings fyrir 83 virkjunarkosti
- 15 LCOE fyrir alla virkjunarkosti og hagkvæmasta röðun
- 16 Orkunýtingarflokkur og hagkvæmasta röðun
- 17 Biðflokkur og hagkvæmasta röðun
- 18 Verndarflokkur og hagkvæmasta röðun
- 19 Skýrsluhöfundur og ábyrgð
- 20 Baksíða

Ísland hefur um margt verið í öfundsverðri stöðu í orkumálum og öðrum löndum fyrirmynd í nýtingu endurnýjanlegra orkugjafa bæði til raforkuvinnslu og húshitunar.

Ísland skipar efsta sæti hvað varðar orkuvinnslu og notkun per íbúa. Orkugeirinn, ásamt margvíslegri afleiddri starfsemi, hefur náð að auka fjölbreytni atvinnulífs og skotið styrkari stoðum undir efnahagslíf landsins. Í fræðilegri umræðu um orkumál er horft til þess hvernig ná megi „bestu lausn“ varðandi frambod, eftirspurn og orkuöryggi. Á sumum markaðssvæðum bætist við pólitisk óvissa og áhætta.

Á síðustu árum hefur sú breyting átt sér stað að nýir orkugjafar hafa náð aukinni hagkvæmni og eru nú samkeppnishæfir við stærri og þekktari orkuvinnsluleiðir. Þetta á sérstaklega við um vindorku og sólarorku sem náð hafa aukinni hagkvæmni og skilað örum vexti. Er nú svo komið að ekki er lengur hægt að segja að nein ein orkuvinnsluleið sé öðrum hagkvæmari.

Í hagrænum samanburði fjölmargra orkuvinnsluleiða er um að ræða mismunandi stofnkostnað, rekstrarkostnað, orkuvinnslugetu, líftíma og fjármagnskostnað. Upp kemur sú spurning hvernig hægt sé að bera saman fjölmargar eðlisólkar orkuvinnsluleiðir?

Einfalda svarið við þessari spurningu er sú að greiningarstofnanir í orkumálum um heim allan nota aðferðafræði „LEVELIZED COST OF ENERGY“ eða „LCOE“. Um er að ræða form núvirðisreiknings þar sem kostnaður og orkuvinnsla eru færð til núvirðis miðað við tiltekinn afvöxtunarþátt og reiknað er út svokallað „vegið meðalkostnaðarverð“ í US cent/kWh. Með þessari aðferð er hægt að bera saman ólikar orkuvinnsluleiðir og fá nákvæmari samanburð en ella væri. Aðferðin er talin sú besta sem í boði er og almennt viðurkennd.

Á Íslandi eru helstu virkjunarkostir í vatnsafl og jarðhita. Vatnsaflsvirkjanir hafa almennt verið ódýrarí i stofnkostnaði per uppsett MW en á móti hafa jarðhitavirkjanir skilað hærri nýtingu. **Með aðferðafræði LCOE er hægt að nota „sömu mælistiku“ í samanburði ólíkra virkjunarkosta.** Sem fyrr segir er þessi aðferð notuð af þekktum greiningarstofnum um heim allan. Þetta má glöggt sjá með skoðun á margvíslegum alþjóðlegum skýrslum um orkumál þar sem hugtakið LCOE er fyrirferðarmikið.

Greiningaraðilar benda á að aðferðafræði LCOE hafi þann annmarka að nái ekki nægjanlega vel um hagkvæmni sveigjanleika í orkuvinnslu m.t.t. álagstíma og breytilegs einingarverðs. Sumpart er kallað eftir auknu samstarfi um dýpri greiningarvinnu þannig að ná megi „bestu lausn“ er nái út yfir lönd og landamæri.

Til upprifjunar er staðan á Íslandi sú að uppsett afl vatnsaflsvirkjana er 1985 MW og 665 MW í jarðhita eða samtals 2.650 MW. Til viðbótar eru dieselvélar, notaðar sem varafl, og vaxandi áhugi er á vindorku.

Í skýrslu Orkustofnunar frá ágúst 2015 um virkjunarkosti til umfjöllunar í 3. áfanga rammaáætlunar eru alls 70 mismunandi virkjunarkostir og 4.400 MW í svökölöðum orkunýtingarflokki og biðflokki. Til viðbótar eru 13 virkjunarkostir og 1.240 MW í verndarflokki. Er þá vindorkan ekki með-talin. Virkjunarkostir landsmanna eru þannig fjölmargir með mismunandi stofnkostnað, rekstrarkostnað, orkuvinnslugetu og LCOE eða „núvirtan meðalkostnað“. Aðferðafræði LCOE getur komið að gagni við frekari úrvinnslu, stefnumörkun og röðun virkjunarkosta.

Þess er vænst að samantektin nái að varpa ljósi á aðferðafræði LCOE og hvernig hana megi nota við mat á hagkvæmni mismunandi virkjunarkosta og við endanlega uppröðun. Um er að ræða þekkta og viðurkennda tækni til frekari gagnavinnslu í umræðu og ákvarðanatöku um framtíðaruppbryggingu orkugeirans á landinu.

Reykjavík í júní 2016
Kristján B. Ólafsson
rekstrarhagfræðingur

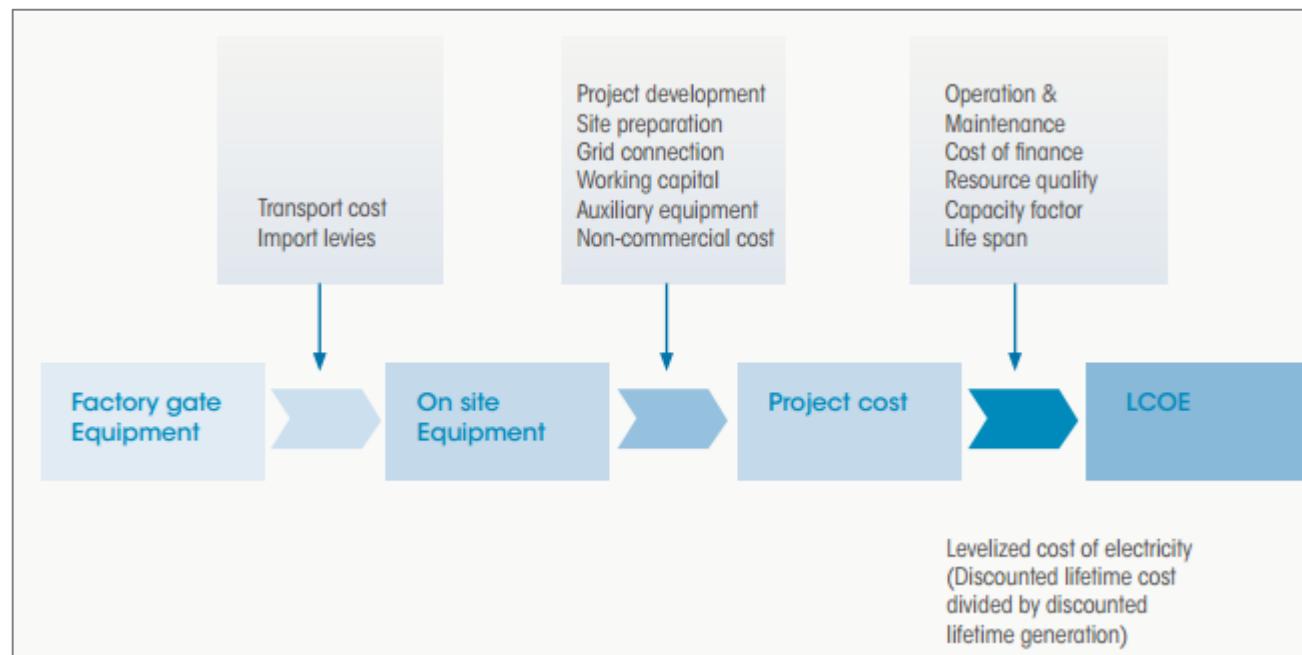
Skilgreining á LCOE

Levelized Cost of Energy eða „LCOE“ er aðferðafræði sem almenn sátt er um að nota við samanburð á kostnaði við mismunandi og eðlisólkar leiðir við orkuvinnslu. Aðferðin er sérstaklega hentug til þess að bera saman orkuvinnslu með mismunandi stofnkostnað, rekstrarkostnað, líftíma og orkuvinnslugetu. Þetta á t.d. við um samanburð á vatnsafli, jarðhita og vindorku. Um er að ræða form núvirðisútreiknings og byggt er á eftirfarandi:

Stofnkostnaður á framkvæmdartíma og rekstrarkostnaður á útreikningstíma er núvirtur miðað við þann afvöxtunarstuðul eða “Discount Factor” sem ákveðið er að nota. Afvöxtunarstuðull á að endurspeglar undirliggjandi áhættu, form fjármögnunar og fjármagnskostnað. Orkuvinnslugeta á útreikningstíma er einnig reiknuð til núvirðis. Deilt er í samtalstölu núvirts kostnaðar með samtalstölu á núvirtri orkuvinnslugetu og niðurstaðan er LCOE í US cent / kWh.

Önnur skilgreining á LCOE er eftirfarandi: “LCOE is a stream of equal payments, normalized over expected energy production, that would allow a project owner to recover all costs, including financing and an assumed return on investment, over a predetermined financial life”.

Í þessari greiningarskýrslu er leitað í smiðju IRENA varðandi ýmsar forsendur, þ.m.t. um ákvörðun á afvöxtunarstuðli eða “Discount Factor”. Myndin að neðan frá IRENA lýsir aðferðfræðinni í meginatriðum.

Útreikningur á LCOE

1. Taflan að neðan sýnir nánar helstu skref í útreikningi á LCOE.
2. Stillt er upp stofnkostnaði á framkvæmdartíma ásamt rekstrarkostnaði og orkuvinnslugetu á útreikningstíma.
3. LCOE útreikningur er form núvirðisútreiknings. Mikil vinna getur legið í gagnaöflun og undirbúningi.
4. Á Íslandi hafa sumir notað hugtakið „núvirtur meðalkostnaður“ fyrir LCOE.

Skref 1:

Upplýsingar um stofnkostnað, rekstur og orkuvinnslugetu

Stofnkostnaður	Rekstrarkostnaður	Orkuvinnslugeta
Undirbúningur og rannsóknir	Fastur kostnaður	Uppsett afl
Stofnkostnaður	Breytilegur kostnaður	Framleiðslugeta
Aðstöðusköpun	Tryggingar	"Capacity Factor," eða nýtingarstuðull
Annar "infrastruktur," eða innviðir	Tengikostnaður	
Önnur atriði er falla undir stofnkostnað	Kostnaður vegna útblásturs og mengunar (Carbon transport, storage and costs)	
	Sjóður fyrir niðurrif (de-commissioning)	
	Verð á eldsneyti	

Skref 2:

Samtala núvirts kostnaðar hvers árs. N = árafjöldi

$$\text{NPV of Total Costs} = \sum_n \frac{\text{total capex and opex costs}_n}{(1 + \text{discount rate})^n}$$

Skref 3:

Samtala núvirtrar orkuvinnslu hvers árs. N = árafjöldi

$$\text{NPV of Electricity Generation} = \sum_n \frac{\text{net electricity generation}_n}{(1 + \text{discount rate})^n}$$

Skref 4:

Samtals núvirtur kostnaður / samtals núvirt orkuvinnsla

$$\text{Levelised Cost of Electricity} = \frac{\text{NPV of Total Costs}}{\text{NPV of Electricity Generation}}$$

Helstu forsendur og niðurstöður í LCOE útreikningum hjá IRENA

IRENA (*The International Renewable Energy Agency*) er þekkt alþjóðleg þróunarstofnun með aðsetur í Masdar City í Abu Dhabi. Að IRENA standa 143 lönd og 30 til viðbótar eru væntanlegir meðlimir.

IRENA hefur gefið út fjölmargar áhugaverðar skýrslur og greiningar í orkumálum og er með sérhæfingu varðandi endurnýjanlega orkugjafa. Hér er vísað í skýrsluna "Renewable Power Generation Costs in 2014" en hún er notuð til faglegs stuðnings og viðmiðunar. Skýrslan er vel unnin og fróðleg aflestrar. Ekki er ástæða til að skrifa útdrátt úr skýrslunni en helstu niðurstöður eru settar upp í töflu og á næstu síðu er að finna súlurit sem unnin eru úr töflunni að neðan.

Samandregið sýnir taflan niðurstöðu greiningar IRENA varðandi LCOE fyrir endurnýjanlega orkugjafa m.v. verðlagsforsendur á árinu 2014.

Athygli er vakin á eftirfarandi fullyrðingu frá IRENA: "***There is no single "true" LCOE value for given power generation technology. The installed cost and capacity factors are highly technology- and site specific. ... Hydropower, geothermal and most biomass-combustion technologies are mature, with limited cost-reduction potential.***"

Niðurstaða IRENA er að nota 7,5% "Discount Factor" í núvirðisútreikningi fyrir OECD lönd og Kína. IRENA notar aftur á móti 10% "Discount Factor" fyrir lönd, sem metin eru innifela meiri áhættu. Það á t.d. við um fjölda landa í Afríku, Latin Ameríku og Asíu.

Fyrir mörg þróunarlönd er landsáhættan metin há sem aftur leiðir til þess að fyrirtæki gera afar háá arðsemiskröfu til eigin fjár eða um 25%. Til þess að lækka þá áhættu má kaupa svokallaða pólitíska trygging hjá MIGA deild Alþjóðabankans, þróunarbönkum og sumum stórum tryggingarfélögum.

Í skýrslu IRENA er mikil áhersla lögð á vandaða áhættugreiningu og viðeigandi mótvægisáðgerðir.

Helstu niðurstöður IRENA má sjá í töflunni að neðan og með myndum á næstu síðu.

Sjá má að frávik frá neðri mörkum í efri mörk eru víða mikil. Þetta endurspeglar hversu fjölbreytileikinn er mikill varðandi stofnkostnað, rekstrarkostnað, nýtingarhlutfall og LCOE fyrir einstaka virkjanakosti. Útilokað er að finna "single true LCOE" eins og segir í skýrslu IRENA.

Varðandi útreikning á LCOE fyrir Ísland er hægt að nýta ýmsar forsendur IRENA og ekki síst hvað varðar mat á fjármagnskostnaði eða "Discount Factor". Alls ekki er hægt að yfirfæra beint allar forsendur og niðurstöður en þær má aftur á móti nota til viðmiðunar.

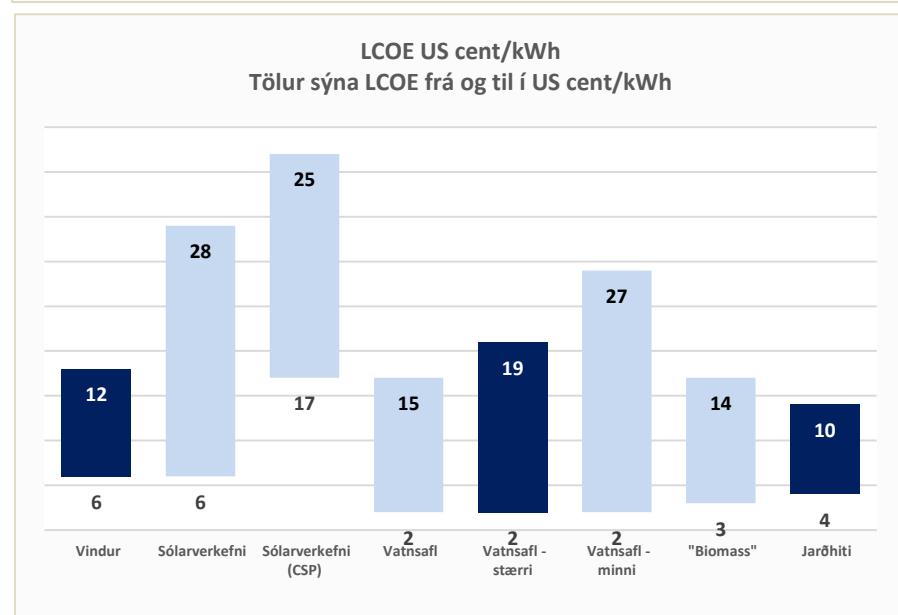
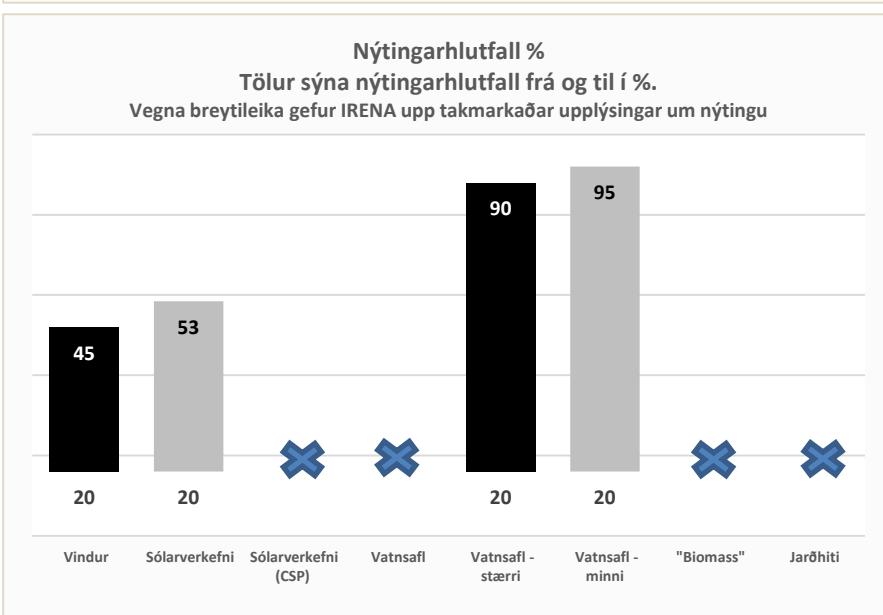
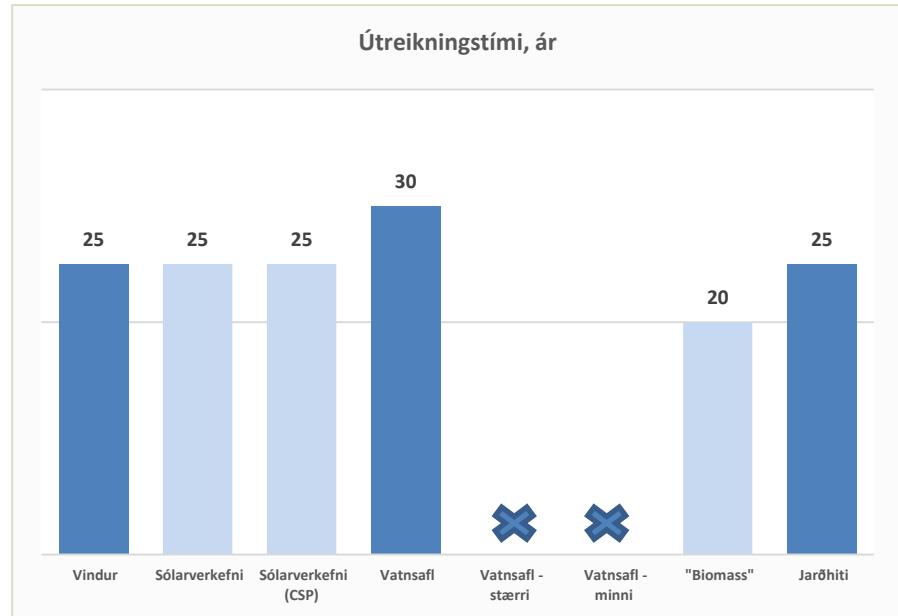
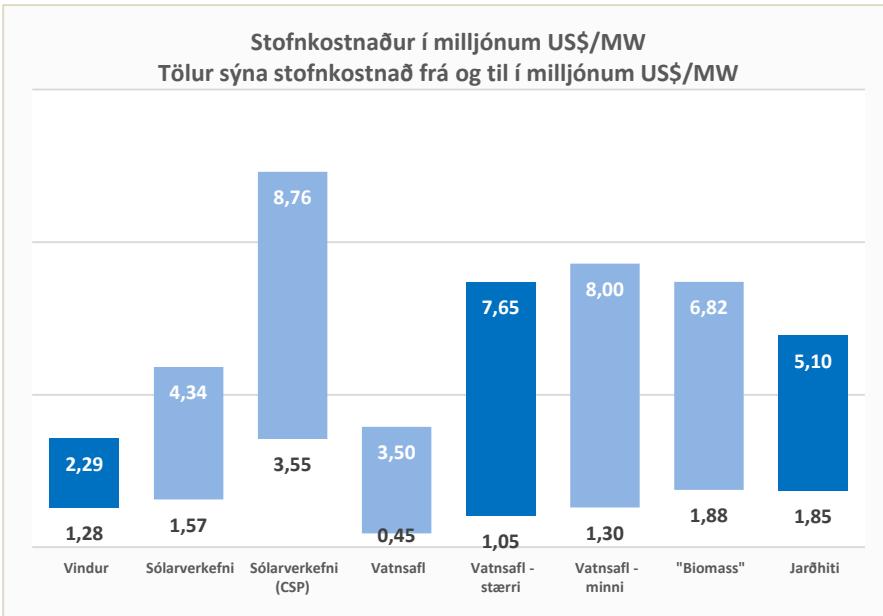
IRENA notar útreikning á LCOE miðað við afhendingu raforku frá virkjun nema í sérstökum tilfellum er virkjunarkostur þarf að taka á sig viðbótarkostnað vegna tengingar inn á net.

Útreikningar LCOE byggja á rauntölu og raunkröfu nema annað sé tekið fram.

IRENA	Útreikningstími, ár: Economic life	Afvöxtunarþáttur „Discount Factor“	Nýtingarstuðull	Rekstrarkostnaður US cent/kWh eða %	Stofnkostnaður M.US\$/MW	LCOE US cent/kWh
Vindur	25	OECD og Kína 7,5%. Önnur lönd 10%.	20% - 45%	1 - 2,5 cent/kWh	1,28 - 2,29	6-12
Sólarverkefni	25		20% - 53%	---	1,57 - 4,34	6-28
Sólarverkefni (CSP)	25		---	---	3,55 - 8,76	17-25
Vatnsafl	30		---	---	0,45 - 3,50	2-15
Vatnsafl - stærri	---		25% - 90%	2% - 2,5%	1,05 - 7,65	2-19
Vatnsafl - minni	---		20% - 95%	1% - 4%	1,30 - 8,00	2-27
Lífmassi "Biomass"	20		---	---	1,88 - 6,82	3-14
Jarðhiti	25		---	---	1,85 - 5,10	4-10

Skýring: --- þýðir að upplýsingar koma ekki fram hjá IRENA eða griðarleg frávik er milli efri og neðri marka og ekki sýnt. Sjá nánar í skýrslum IRENA.

Helstu forsendur og niðurstöður í LCOE útreikningum hjá IRENA

LCOE útreikningur fyrir virkjunarkosti á Íslandi

Í ágúst 2015 gaf Orkustofnun út skýrslu um rúmlega 80 virkjunarkosti til umfjöllunar í 3. áfanga rammaáætlunar (OS-2015-02). Um er að ræða 48 virkjunarkosti í vatnsafl og 33 í jarðhita. Landsvirkjun er til viðbótar gefinn kostur á að leggja fram virkjunarkosti í vindorku. Frá því skýrslan var gefin út hafa einhverjar breytingar eða tilfærslur orðið innan flokka.

Orkustofnun fékk verkfræðistofu til þess að uppfæra bæði kostnaðarflokka og svokallaðan einingarkostnað frá gerð 2. áfanga rammaáætlunar. Kostnaður var uppreiknaður til verðlags í janúar 2014. Orkufyrirtækin voru beðin að flokka virkjunarkosti sína í kostnaðarflokka í samræmið við það. Kostnaðarflokkunin var í þessari greinargerð uppreiknuð til byggingarvísitölu í nóvember 2015 og miðað er við gengið 125 ISK/US\$.

Aðrar forsendur í útreikningi á LCOE eru þær að miðað er við 7,5% afvöxtunarþátt eða „Discount Factor“. Er þá horft til þess fjármagnskostnaðar sem IRENA notar í sínum greiningum. Útreikningstími er 25 ár fyrir jarðhitavirkjun og 30 ár fyrir vatnsafsvirkjun. Rekstrarkostnaður er áætlaður 1% af stofnkostnaði í vatnsafl og 2% í jarðhita. Framkvæmdartími er fjögur ár og vextir á byggingartíma eru meðtaldir í stofnkostnaði. Miðað er við að orka verði afhent frá virkjunarstað og er það til samræmis við forsendur IRENA. Til samræmis við aðferð IRENA er tengikostnaði sleppt en hann getur haft nokkur áhrif í sumum tilfellum.

Búið er að reikna út stofnkostnað og LCOE fyrir alla virkjunarkostina til umfjöllunar í 3. áfanga í skýrslu Orkustofnunar. Niðurstöður eru sýnar með töflum A og B á bls. 12-13 í skýrslunni. Sýnt er uppsett aflí MW, orkuvinnslugeta í GWh, kostnaðarflokken og einingarkostnaður (reiknaður sem stofnkostnaður virkjunar á móti árlegri orkuvinnslugetu í kWh/ári). Þá sýnir tafla B stofnkostnað í millj. ISK/MW, MUS\$/MW og niðurstöðu LCOE útreiknings. LCOE er sýndur í US cent/kWh. Nefna má að sumir aðilar kjósa að nota eininguna US\$/MWh en hér er notast við US cent/kWh.

Virkjunarkostir í skýrslu OS eru flokkaðir í nýtingarflokk, verndarflokk og biðflokk. Sú skipting er sýnd með myndrænni framsetningu á bls. 9-11. Á bls. 14-18 er nánari framsetning á niðurstöðu LCOE útreiknings þar sem raðað er eftir hækkandi LCOE fyrir viðkomandi virkjunarkosti. Myndin á bls. 15 sýnir t.d. hvernig viðkomandi virkjunarkostir færast til á grafinu þegar öllum virkjunarkostum er raðað eftir hækkandi LCOE.

Samandregið um forsendur í LCOE útreikningi fyrir nýja virkjunarkosti:

Forsendur:	Vatnsafl	Jarðhiti	Vindorka
Árlegur rek.kostnaður sem hlutf. stofnk.	1,00%	2,00%	4,00%
Afvöxtunarstuðull, viðmiðun IRENA	7,5%	7,5%	7,5%
Árafjöldi í LCOE útreikningi	30	25	25

Niðurstöður 2. áfanga rammaáætlunar

Verkefnið um greð rammaáætlunar um venn og myngu náttururvaða með áherslu á vatnssaf og jarðstasvæði.

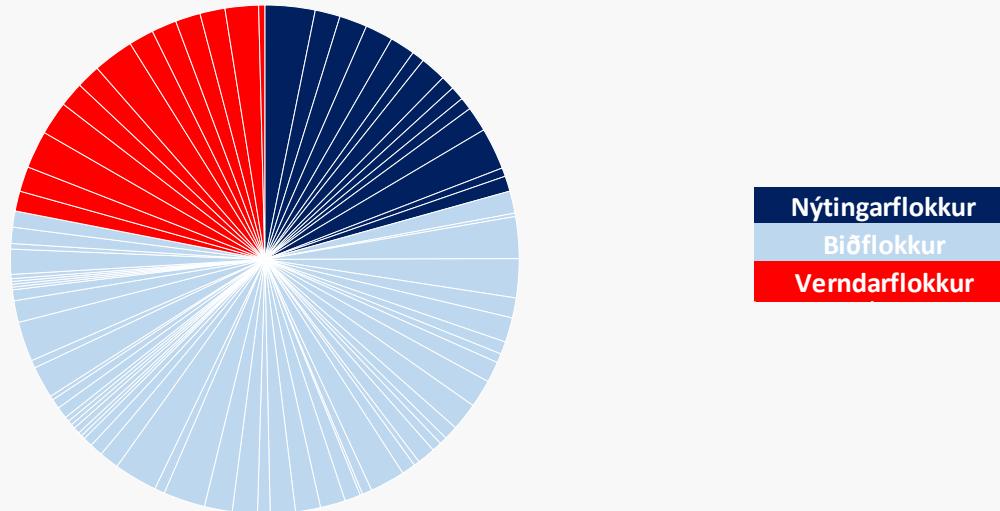

Júní 2011

83 virkjunarkostir og 5.655 MW
Blátt orkunýtingarflokkur, ljósblátt biðflokkur og rauðt verndarflokkur

Lestur texta að neðan:

- Bókstafir sýna flokkun Orkustofnunar
- Talan lengst til hægri sýnir afl í MW

■ Þeistareykir Austur E 180
■ Meitillinn Hengilssv. E 45
■ Hverahlíð E 90
■ Blanda veita úr V. Jökulsá G 12
■ Skrokkölduv. Þjórsá Kaldakov. A 45
■ Gjástykki Mývatnssv. B 50
■ Hraf nabjargarvirkjun B Skj. A 50
■ Botnafjöll G 90
■ Fremrinámar Mývatnssv. A 100
■ Kaldbaksvirkjun Síðujökli G 47
■ Kljáfossvirkjun Hvítá Borg. G 16
■ Hafralónsá, eftir þrep þistilfj. G 15
■ Hofsvirkjun Vopnaf. G 39
■ Bakkahlaup G 15
■ Hölmárv. m.miðlun F 72
■ Djúpá Síðujökli F 86
■ Þverfell Kerl.fjöll F 90

■ Þeistareykir Vestur E 90
■ Hvammsvirkjun Þjórsá E 93
■ Krafla II E 150
■ Búlandsvirkjun Skaftá A 150
■ Villinganesvirkjun Skagaf. A 33
■ Búðartunguvirkjun Hvítá A 27
■ Hraunavirkjun til Berufj. G 126
■ Grashagi Torfajökulssv. G 90
■ Hágönguvirkjun 1. áf. A 150
■ Hestvirkjun Grímsnesi G 34
■ Blöndudalsvirkjun G 16
■ Hraunavirkjun til Suðurð. G 115
■ Seyðishólar Grímsnesi G 10
■ Sköflungur Þjórsá Tungnárv. G 90
■ Brennisteinsfjöll F 90
■ Markarfljótsvirkjun B F 146
■ Grændalur Hengilssv. F 120

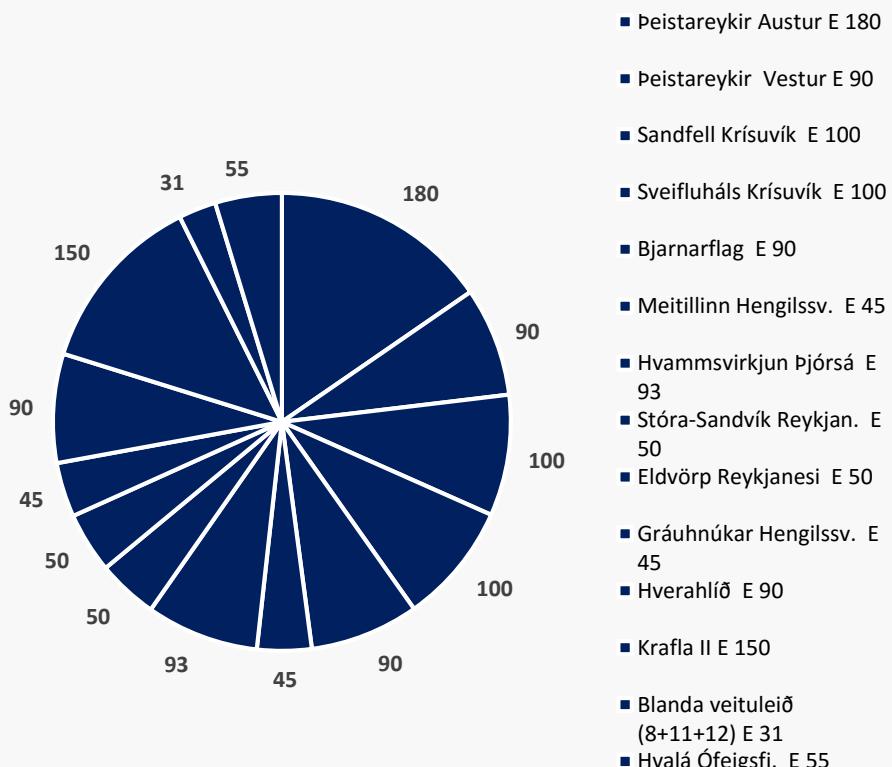
■ Sandfell Krísuvík E 100
■ Stóra-Sandvík Reykjan. E 50
■ Blanda veituleið (8+11+12) E 31
■ Urriðafoss Þjórsá A 140
■ Kjalólduveita Þórsá C 75
■ Stóra Laxá A 35
■ Selfossvirkjun Ölfusá G 35
■ Sandfell s. Torfajökuls G 90
■ Hraf nabjargarvirkjun C Skj. A 36,5
■ Reyðarvatnsv. Grímsá Borg. G 14
■ Haukholtavirkjun Hvítá G 17
■ Vatn sdalsá G 28
■ Sandfell Biskupst. G 10
■ Hrúthálsar Ódáðahraun G 20
■ Bitra F 135
■ Hverabotn Kerl.fjöll F 90
■ Gígjarfossvirkjun Kjöllur F 22

■ Sveifluháls Krísuvík E 100
■ Eldvörp Reykjanesi E 50
■ Hvalá Ófeigsfj. E 55
■ Hölmárv. án miðlunar A 72
■ Trölladýngja Reykjanesi A 100
■ Hölmárvirkjun neðri A 65
■ Tun gnaárlón B 9
■ Innstidalur A 45
■ Skatastaðavirkjun C Skagaf. A 156
■ Hvítá við Norðurreyki Borg. G 14
■ Hverfisfljót G 42
■ Skatastaðavirkjun D Skagaf. A 143
■ Reykjabolí Hrunam.hr. G 10
■ Vörðufell Skeiðum G 58
■ Markarfljótsvirkjun A F 121
■ Neðri-Hveradalir Kerl.fjöll F 90

■ Bjarnarflag E 90
■ Gráuhnúkar Hengilssv. E 45
■ Norðlingjaolduveita B 80
■ Hraf nabjargarvirkjun A Skj. A 88,5
■ Austurengjar A 100
■ Hagavatnsvirkjun A 20
■ Holtavirkjun Þjórsá A 57
■ Þverárdalur (Ölfusv.I.) A 90
■ Núpsárvirkjun Núpsvötn G 71
■ Brúarárvirkjun Biskupst. G 23
■ Austurgilsvirkjun A 35
■ Hafralónsá, neðra þrep þistilfj. G 78
■ Hveravellir Kjöllur G 10
■ Fljóts hnjúksvirkjun Skjálf.fl. A 58
■ Bláfellsvirkjun F 89
■ Kisubotnar Kerl.fjöll F 90

Virkjunarkostir í orkunýtingarflokki og verndarflokki

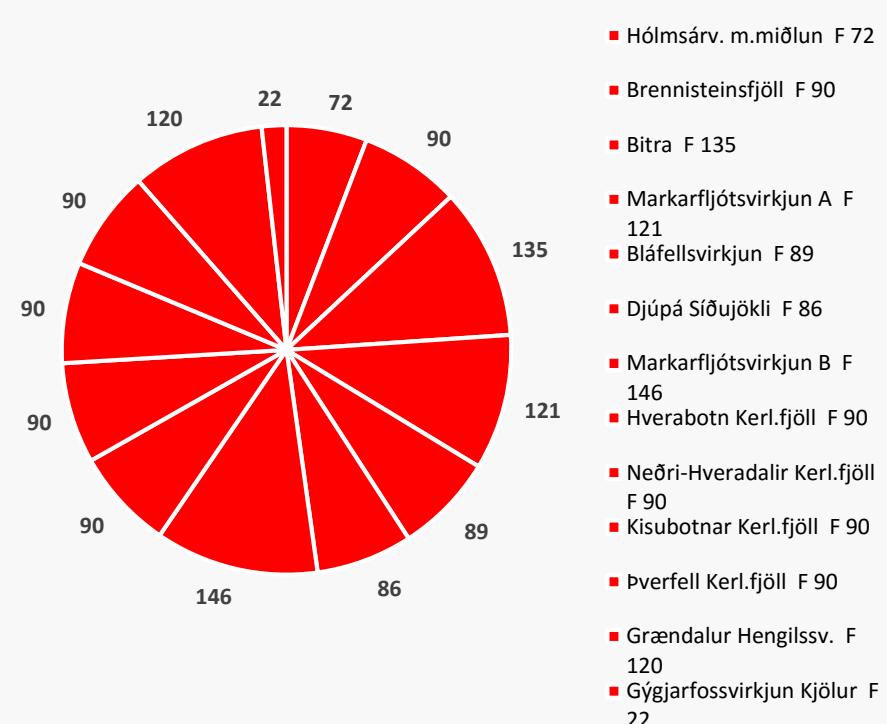
Orkunýtingarflokkur 1.169 MW (E)
Alls 14 virkjunarkostir

Lestur texta að ofan:

- Bókstafir sýna flokkun Orkustofnunar
- E er orkunýtingarflokkur
- Talan lengst til hægri sýnir afl í MW

Verndarflokkur 1.241 MW (F)
Alls 13 virkjunarkostir

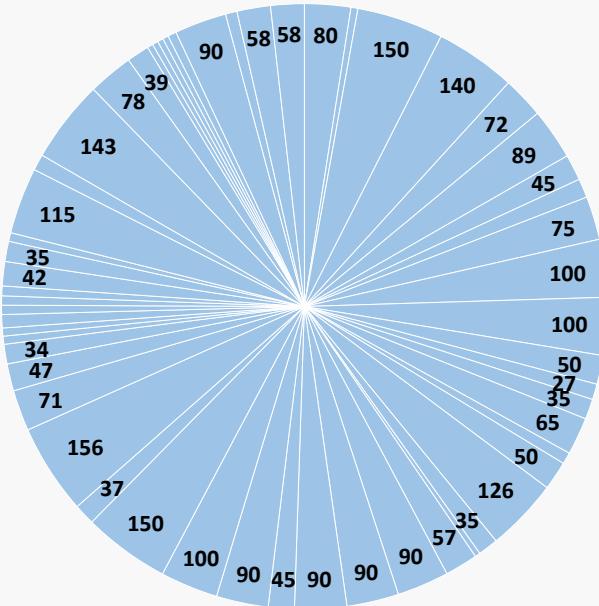

Lestur texta að ofan:

- Bókstafir sýna flokkun Orkustofnunar
- F er verndarflokkur
- Talan lengst til hægri sýnir afl í MW

Virkjunarkostir í biðflokki

Biðflokkur A, B og G: 3.245 MW Alls 56 virkjunarkostir

Lestur texta að neðan:

- Bókstafir sýna flokkun Orkustofnunar
- Talan lengst til hægri sýnir afl í MW

■ Norðlingjaölduveita B 80
■ Hraf nabjargarvirkjun A Skj. A 88,5
■ Austurengjar A 100
■ Hagavatnsvirkjun A 20
■ Holtavirkjun Þjórsá A 57
■ Þverárdalur (Ölfusv.I.) A 90
■ Núpsárvirkjun Núpsvötn G 71
■ Brúarárvirkjun Biskupst. G 23
■ Austurgilsvirkjun A 35
■ Hafralónsá, neðra þrep Þistilfj. G 78
■ Hveravellir Kjöller G 10
■ Fljótshnjúksvirkjun Skjálfl. A 58

■ Blanda veita úr V. Jökulsá G 12
■ Skrokkölduv. Þjórsá Kaldav. A 45
■ Gjástykki Mývatnss. B 50
■ Hraf nabjargarvirkjun B Skj. A 50
■ Botnafjöll G 90
■ Fremrinámar Mývatnss. A 100
■ Kaldbaksvirkjun Síðujökli G 47
■ Kljáfossvirkjun Hvítá Borg. G 16
■ Hafralónsá, efra þrep Þistilfj. G 15
■ Hofsárvirkjun Vopnaf. G 39
■ Bakkahlaup G 15

■ Búlandsvirkjun Skaftá A 150
■ Villinganesvirkjun Skagaf. A 33
■ Búðartunguvirkjun Hvítá A 27
■ Hraunavirkjun til Berufj. G 126
■ Grashagi Torfajökulss. G 90
■ Hágönguvirkjun 1. áf. A 150
■ Hestvirkjun Grímsnesi G 34
■ Blöndudalsvirkjun G 16
■ Hraunavirkjun til Suðurd. G 115
■ Seyðishólar Grímsnesi G 10
■ Sköflungur Þjórsá Tungnárv. G 90

■ Urriðafoss Þjórsá A 140
■ Kjalölduveita Þórsá C 75
■ Stóra Laxá A 35
■ Selfossvirkjun Ölfusá G 35
■ Sandfell s. Torfajökuls G 90
■ Hrafnabjargarvirkjun C Skj. A 36,5
■ Reyðarvatnsv. Grímsá Borg. G 14
■ Haukholtavirkjun Hvítá G 17
■ Vatnisdalsá G 28
■ Skatastaðavirkjun D Skagaf. A 143
■ Reykjabol Hrunam.hr. G 10
■ Vörðufell Skeiðum G 58

■ Hólmsárv. án miðlunar A 72
■ Trölladyngja Reykjanesi A 100
■ Hólmsárvirkjun neðri A 65
■ Tungnaárlón B 9
■ Innstidalur A 45
■ Skatastaðavirkjun C Skagaf. A 156
■ Hvítá við Norðurreyki Borg. G 14
■ Hverfisfljót G 42
■ Skatastaðavirkjun D Skagaf. A 143
■ Reykjabol Hrunam.hr. G 10
■ Vörðufell Skeiðum G 58

Upplistun virkjunarkosta, tafla A

- Tafla A, upplistun virkjunarkosta: Heiti, númer, jarðhiti MW, vatnsafl MW, orkuvinnslugeta í GWh, kostnaðarflokkur, einingarkostnaður (reiknað sem kr/(kWh/ári)) og flokkun Orkustofnunar.
- Stofnkostnaður er uppreiknaður út frá upplýsingum í skýrslum Orkustofnunar.
- Uppreknað er til verðlags m.v. vísitölu byggingarkostnaðar í nóvember 2015 og gengið 125 ISK/US\$.

Nýtingarflokkur	Biðflokkur	Verndarflokkur
-----------------	------------	----------------

	Virkjunarkostur:	Nr.	Jarðhiti MW	Vatnsafl MW	Orka GWh	Kostn. flokkur	Ein.kostn. (skýring 1)	Flokkun virkjunarkosta
1	Þeistareykjir Vestur E	201	90		738	2	39,1	Orkunýtingarf. E
2	Þeistareykjir E	202	180		1.476	2	39,1	Orkunýtingarf. E
3	Sandfell Krisuvík E	264	100		820	3	47,5	Orkunýtingarf. E
4	Sveifuháls Krisuvík E	266	100		820	3	47,5	Orkunýtingarf. E
5	Bjarnarflag E	297	90		756	3	47,5	Orkunýtingarf. E
6	Meitillinn Hengilssv. E	269	45		369	3	47,5	Orkunýtingarf. E
7	Krafla II E	298	150		1.260	4	60,5	Orkunýtingarf. E
8	Gráuhnúkar Hengilssv. E	270	45		369	4	60,5	Orkunýtingarf. E
9	Hverahlíð E	271	90		738	4	60,5	Orkunýtingarf. E
10	Stóra-Sandvík Reykjan. E	262	50		410	4	60,5	Orkunýtingarf. E
11	Eldvörp Reykjanesi E	263	50		410	4	60,5	Orkunýtingarf. E
12	Hvalá Ófeigsfj. E	104		55	320	5	77,5	Orkunýtingarf. E
13	Blanda veitileið þrjár v. E	105		31	194	5	77,5	Orkunýtingarf. E
14	Hvammsvirkjun: Flutt í nýt.fl. E	129		93	720	4	60,5	Orkunýtingarf. E
15	Búlandsvirkjun Skáftá A	140		150	1.057	2	39,1	Biðflokkur
16	Urriðafoss Þjórsá A	131		140	1.037	2	39,1	Biðflokkur
17	Villinganesvirkjun Skagaf. A	108		33	215	3	47,5	Biðflokkur
18	Hólmárv. án miðlunar A	119		72	450	3	47,5	Biðflokkur
19	Hrafnavargjargarvirkjun A Skj. A	110		88,5	585	3	47,5	Biðflokkur
20	Skrokkölduv. Þjórsá Kaldavk. A	126		45	345	3	47,5	Biðflokkur
21	Trölladýngja Reykjanesi A	265	100		820	3	47,5	Biðflokkur
22	Austurengja A	267	100		820	3	47,5	Biðflokkur
23	Búðartunguvirkjun Hvítá A	134		27	230	4	60,5	Biðflokkur
24	Stóra Laxá A	141		35	200	4	60,5	Biðflokkur
25	Hólmárvirkjun neðri A	121		65	480	4	60,5	Biðflokkur
26	Hagavatnsvirkjun A	139		20	120	4	60,5	Biðflokkur
27	Hrafnavargjargarvirkjun B Skj. A	110		50	332	4	60,5	Biðflokkur
28	Holtavirkjun Þjórsá A	130		57	450	4	60,5	Biðflokkur
29	Hágönguvirkjun 1. áf. A	291	150		1.260	4	60,5	Biðflokkur
30	Innstidalur A	273	45		369	4	60,5	Biðflokkur
31	Þverárdalur (Ölfusv.I.) A	275	90		738	4	60,5	Biðflokkur
32	Fremrinámar Mývatnssv. A	296	100		840	4	60,5	Biðflokkur
33	Skatastáðavirkjun D Skagaf. A	107		143	1.000	5	77,5	Biðflokkur
34	Hrafnavargjargarvirkjun C Skagaf. A	110		36,5	242	5	77,5	Biðflokkur
35	Skatastáðavirkjun C Skagaf. A	107		156	1.090	5	77,5	Biðflokkur
36	Austurgilsvíkjun A	157		35	228	5	77,5	Biðflokkur
37	Fjölfshnjúksvirkjun Skjálf.fl. A	109		58	405	6	94,4	Biðflokkur
38	Blanda veita úr V. Jökulsá G	143			100	2	39,1	Biðflokkur
39	Hraunavirkjun til Berufj. G	150		126	731	4	60,5	Biðflokkur
40	Selfossvirkjun Ölfusá G	138		35	258	4	60,5	Biðflokkur
41	Botnafjöll G	210	90		711	4	60,5	Biðflokkur
42	Grashagi Torfajökulssv. G	211	90		711	4	60,5	Biðflokkur

Skýring 1: Einingarkostnaður: kr / (kWh/ári) uppreiknað til nóvember 2015

	Virkjunarkostur:	Nr.	Jarðhiti MW	Vatnsafl MW	Orka GWh	Kostn. flokkur	Ein.kostn. (skýring 1)	Flokkun virkjunarkosta
43	Sandfell s. Torfajökuls G	212	90		711	4	60,5	Biðflokkur
44	Núpsárvirkjun Núpsvötn G	155			71	412	5	77,5
45	Reyðarvatnsv. Grímsá Borg. G	144			14	82	5	77,5
46	Hvitá við Norðurreyki Borg. G	145			14	82	5	77,5
47	Blöndudalsvirkjun G	154			16	92	5	77,5
48	Vatnssdalsá G	142			28	162	5	77,5
49	Hafralónsá, eftir þrep Þistilfj. G	146			15	87	5	77,5
50	Hafralónsá, neðra þrep Þistilfj. G	147			78	452	5	77,5
51	Hofsárvirkjun Vopnaf. G	148			39	226	5	77,5
52	Hraunavirkjun til Suðurd. G	149			115	667	5	77,5
53	Kaldbaksárvirkjun Síðujökli G	151			47	273	5	77,5
54	Brúarárvirkjun Biskupst. G	153			23	133	5	77,5
55	Haukholtárvirkjun Hvítá Borg. G	135			17	99	5	77,5
56	Kljáfossárvirkjun Hvítá Borg. G	101			16	93	5	77,5
57	Hverfisfljót G	115			42	243	5	77,5
58	Hestvíkjun Grímsnesi G	137			34	197	5	77,5
59	Seyðishólar Grímsnesi G	205	10			79	5	77,5
60	Sandfell Biskupst. G	206	10			79	5	77,5
61	Reykjabiló Hrunam.hr. G	207	10			79	5	77,5
62	Skóflungur Þjórsá Tungnárv. G	208	90			711	5	77,5
63	Hveravellir Kjöllur G	283	10			79	5	77,5
64	Bakkalaup G	209	15			119	5	77,5
65	Þrúthásar Óðáðahraun G	295	20			160	5	77,5
66	Vörðufell Skeidum G	136			58	174	6	94,4
67	Norðlendingjaölduveita B	127				670	1	35,1
68	Kjalölduveita Þórsá C	156				630	3	47,5
69	Gjástykki Mývatnssv. B	200			50	420	3	47,5
70	Tungnaárlón B	124				70	4	60,5
71	Hólmárv. m.miðlun F	120			72	470	3	47,5
72	Brennisteinsfjöll F	268	90			711	3	47,5
73	Bitra F	274	135			1100	3	47,5
74	Markarfljótsvirkjun A F	122			121	702	4	60,5
75	Bláfellsárvirkjun F	133			89	516	4	60,5
76	Djúpá Síðujökli F	114			86	499	4	60,5
77	Markarfljótsvirkjun B F	123			146	846	4	60,5
78	Hverabotn Kerl.fjöll F	279	90			711	4	60,5
79	Neðri-Hveradalir Kerl.fjöll F	280	90			711	4	60,5
80	Kisubotn Kerl.fjöll F	281	90			711	4	60,5
81	Pverfell Kerl.fjöll F	282	90			711	4	60,5
82	Graendalur Hengilssv. F	277	120			984	4	60,5
83	Gýjarfossárvirkjun Kjöllur F	132	22		22	128	5	77,5
	Samtals				2.737	2.764	41.305	

Skýring 1: Einingarkostnaður: kr / (kWh/ári) uppreiknað til nóvember 2015

Upplistun virkjunarkosta, tafla B

- Tafla B er viðbót við töflu A: Stofnkostnaður virkjunarkosta er umreiknaður í milljónir ISK per MW og milljónir US\$ per MW. Miðað er við gengi dollars 125 ISK/dollar.
- Forsendur útreiknings á LCOE eru uppreiknaður stofnkostnaður fyrir hvern virkjunarkost í US\$ per MW og árleg orkuvinnslugeta. Miðað er við 7,5% afvöxtunarstuðul eða „Discount Factor“. Vatnsaflsvirkjanir eru reiknaðar með 30 ára útreikningstíma og 1% árlegan rekstrarkostnað sem hlutfall stofnkostnaðar. Jarðhitavirkjanir eru reiknaðar með 25 ára útreikningstíma og 2% árlegan rekstrarkostnað sem hlutfall stofnkostnaðar. Niðurstaða LCOE útreiknings er sýnd í US cent/kWh fyrir hvern virkjunarkost.

Nýtingarflokkur	Biðflokkur	Verndarflokkur
-----------------	------------	----------------

Virkjunarkostur:	Nr.	Jarðhiti MW	Vatnsafl MW	Orka GWh	M. ISK per MW	M. US\$ per MW	LCOE Cent/kWh	Flokkun virkjunarkosta
1 Peistareykir Vestur E	201	90		738	320	2,6	2,89	Orkunýtingarfl. E
2 Peistareykir E	202	180		1.476	320	2,6	2,89	Orkunýtingarfl. E
3 Sandfell Krísuvík E	264	100		820	390	3,1	3,52	Orkunýtingarfl. E
4 Sveifluháls Krísuvík E	266	100		820	390	3,1	3,52	Orkunýtingarfl. E
5 Bjarnarflag E	297	90		756	399	3,2	3,52	Orkunýtingarfl. E
6 Meitillinn Hengilssv. E	269	45		369	390	3,1	3,52	Orkunýtingarfl. E
7 Krafra II E	298	150		1.260	469	3,7	3,88	Orkunýtingarfl. E
8 Gráuhnúkar Hengilssv. E	270	45		369	496	4,0	4,48	Orkunýtingarfl. E
9 Hverahlíð E	271	90		738	496	4,0	4,48	Orkunýtingarfl. E
10 Stóra-Sandvík Reykjan. E	262	50		410	496	4,0	4,48	Orkunýtingarfl. E
11 Eldvörð Reykjanesi E	263	50		410	496	4,0	4,48	Orkunýtingarfl. E
12 Hvalá Ófeigsfj. E	104		55	320	508	4,1	4,48	Orkunýtingarfl. E
13 Blanda veitileið þríjár v. E	105		31	194	451	3,6	4,97	Orkunýtingarfl. E
14 Hvammarsvirkjun: Flutt í nýt.fl. E	129		93	720	516	4,1	3,88	Orkunýtingarfl. E
15 Búldansvirkjun Skafta Á	140		150	1.057	294	2,4	2,25	Biðflokkur
16 Urriðafoss Þjórsá A	131		140	1.037	325	2,6	2,50	Biðflokkur
17 Villingesvirkjun Skagaf. A	108		33	215	275	2,2	2,50	Biðflokkur
18 Hólmsárv. án miðlunar A	119		72	450	289	2,3	2,50	Biðflokkur
19 Hraf nabjargarvirkjun A Skj. A	110		88,5	585	297	2,4	3,05	Biðflokkur
20 Skrokkölduv. Þjórsá Kaldavk. A	126		45	345	314	2,5	3,05	Biðflokkur
21 Trölladyngja Reykjanesi A	265	100		820	364	2,9	3,05	Biðflokkur
22 Austurengjar A	267	100		820	310	2,5	3,05	Biðflokkur
23 Búðartunguvirkjun Hvitá Á	134		27	230	399	3,2	3,05	Biðflokkur
24 Stóra Laxá A	141		35	200	390	3,1	3,52	Biðflokkur
25 Hólmsárvirkjun neðri A	121		65	480	390	3,1	3,52	Biðflokkur
26 Hagavatnsvirkjun A	139		20	120	399	3,2	3,52	Biðflokkur
27 Hraf nabjargarvirkjun B Skj. A	110		50	332	516	4,1	3,88	Biðflokkur
28 Holtavirkjun Þjórsá A	130		57	450	346	2,8	3,88	Biðflokkur
29 Hágönguvirkjun 1. áf. A	291	150		1.260	447	3,6	3,88	Biðflokkur
30 Innstidalur A	273	45		369	363	2,9	3,88	Biðflokkur
31 Þverárdalur (Ölfusv.I.) A	275	90		738	402	3,2	3,88	Biðflokkur
32 Fremriðinámar Mývatnssv. A	296	100		840	351	2,8	3,88	Biðflokkur
33 Skatastaðavirkjun D Skagaf. A	107		143	1.000	446	3,6	3,88	Biðflokkur
34 Hraf nabjargarvirkjun C Skj. A	110		36,5	242	471	3,8	3,88	Biðflokkur
35 Skatastaðavirkjun C Skagaf. A	107		156	1.090	478	3,8	3,88	Biðflokkur
36 Austurlísvirkjun A	157		35	228	478	3,8	4,48	Biðflokkur
37 Fljótsnhrjúksvirkjun Skjálfl. A	109		58	405	478	3,8	4,48	Biðflokkur
38 Blanda veita úr V. Jökulsá G	143		100	478	3,8	4,48	Biðflokkur	
39 Hraunavirkjun til Berufj. G	150		126	731	496	4,0	4,48	Biðflokkur
40 Selfossvirkjun Ölfusá G	138		35	258	496	4,0	4,48	Biðflokkur
41 Botnafjöll G	210	90		711	508	4,1	4,48	Biðflokkur
42 Grashagi Torfajökulssv. G	211	90		711	508	4,1	4,48	Biðflokkur

Virkjunarkostur:	Nr.	Jarðhiti MW	Vatnsafl MW	Orka GWh	M. ISK per MW	M. US\$ per MW	LCOE Cent/kWh	Flokkun virkjunarkosta
43 Sandfell s. Torfajökuls G	212	90			711	514	4,1	4,97
44 Núpsárvirkjun Núpsvötn G	155				71	412	541	4,3
45 Reyðarvatnsv. Grímsá Borg. G	144				14	82	449	3,6
46 Hvítá við Norðurreyki Borg. G	145				14	82	450	3,6
47 Blöndudalsvirkjun G	154				16	92	449	3,6
48 Vatnadsáls G	142				28	162	454	3,6
49 Hafralónsá, efta þrep Þistilfj. G	146				15	87	454	3,6
50 Hafralónsá, neðra þrep Þistilfj. G	147				78	452	448	3,6
51 Höfðavirkjun Vopnaf. G	148				39	226	450	3,6
52 Hraunavirkjun til Suðurd. G	149				115	667	445	3,6
53 Kaldbaksvirkjun Síðujökli G	151				47	273	451	3,6
54 Brúarárvirkjun Biskupst. G	153				23	133	448	3,6
55 Haukholtavirkjun Hvítá G	135				17	99	505	4,0
56 Kljáfossvirkjun Hvítá Borg. G	101				16	93	449	3,6
57 Hverfisfljóð G	115				42	243	449	3,6
58 Hestvirkjun Grímsnesi G	137				34	197	448	3,6
59 Seyðishólar Grímsnesi G	205	10			79	542	4,3	4,97
60 Sandfell Biskupst. G	206	10			79	449	3,6	4,97
61 Reykjabiló Hrunam.hr. G	207	10			79	449	3,6	4,97
62 Skóflungur Þjórsá Tungnárv. G	208	90			711	612	4,9	5,73
63 Hveraverillir Kjöllur G	283	10			79	612	4,9	5,73
64 Bakkahlaup G	209	15			119	612	4,9	5,73
65 Hrúthásar Óðáðahraun G	295	20			160	612	4,9	5,73
66 Vörðufell Skeiðum G	136				58	174	614	4,9
67 Norðlendingjölduveita B	127					670	612	4,9
68 Kjalölduveita Þórssá C	156					630	620	5,0
69 Gjástykki Myvatnssv. B	200				50	420	283	2,3
70 Tungaárlón B	124					70	659	5,3
71 Hólmárv. m.miðlin F	120				72	470	310	2,5
72 Brennisteinsfjöll F	268	90				711	375	3,0
73 Bitra F	274	135				1.100	387	3,1
74 Markarfljótsvirkjun A F	122					121	702	351
75 Bláfellsvirkjun F	133				89	516	351	2,8
76 Djúpá Síðujökli F	114				86	499	351	2,8
77 Markarfljótsvirkjun B F	123				146	846	351	2,8
78 Hverabotn Kerfjöll F	279	90				711	478	3,8
79 Neðri-Hveradalur Kerfjöll F	280	90				711	478	3,8
80 Kisubotn Kerfjöll F	281	90				711	478	3,8
81 Þverfell Kerfjöll F	282	90				711	478	3,8
82 Grændalur Hengilssv. F	277	120				984	496	4,0
83 Gígjarfossvirkjun Kjöllur F	132	22			22	128	451	3,6
Samtals					2.737	2.764	41.305	

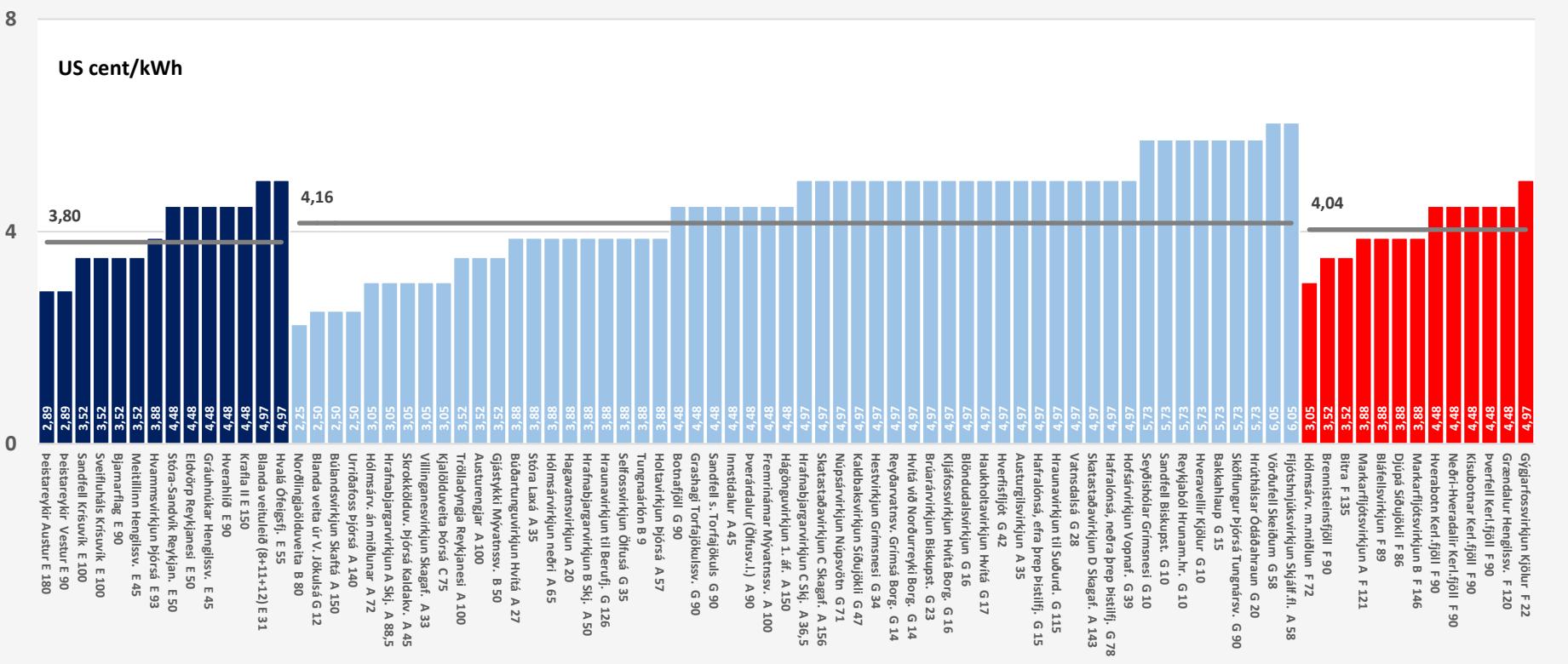
Myndræn framsetning á niðurstöðu LCOE útreiknings fyrir 83 virkjunarkostir

1. Myndræn framsetning á niðurstöðu LCOE útreiknings fyrir 83 virkjunarkosti og 5.655 MW.
 2. Orkunýtingarflokkur: 14 virkjunarkostir, 1.169 MW, vegið meðaltal LCOE er 3,80 US cent/kWh.
 3. Biðflokkur: 56 virkjunarkostir, 3.245 MW, vegið meðaltal LCOE er 4,16 US cent/kWh.
 4. Verndarflokkur: 13 virkjunarkostir, 1.241 MW, vegið meðaltal LCOE er 4,04 US cent/kWh.
 5. Allir virkjunarkostir: 83 virkjunarkostir, 5.655 MW, vegið meðaltal LCOE er 4,05 US cent/kWh.

Nýtingarflokkur
Biðflokkur
Verndarflokkur

LCOE fyrir alla virkiunarkostí.

Vegið meðaltal allra virkjunarkosta er 4,05 cent/kWh.

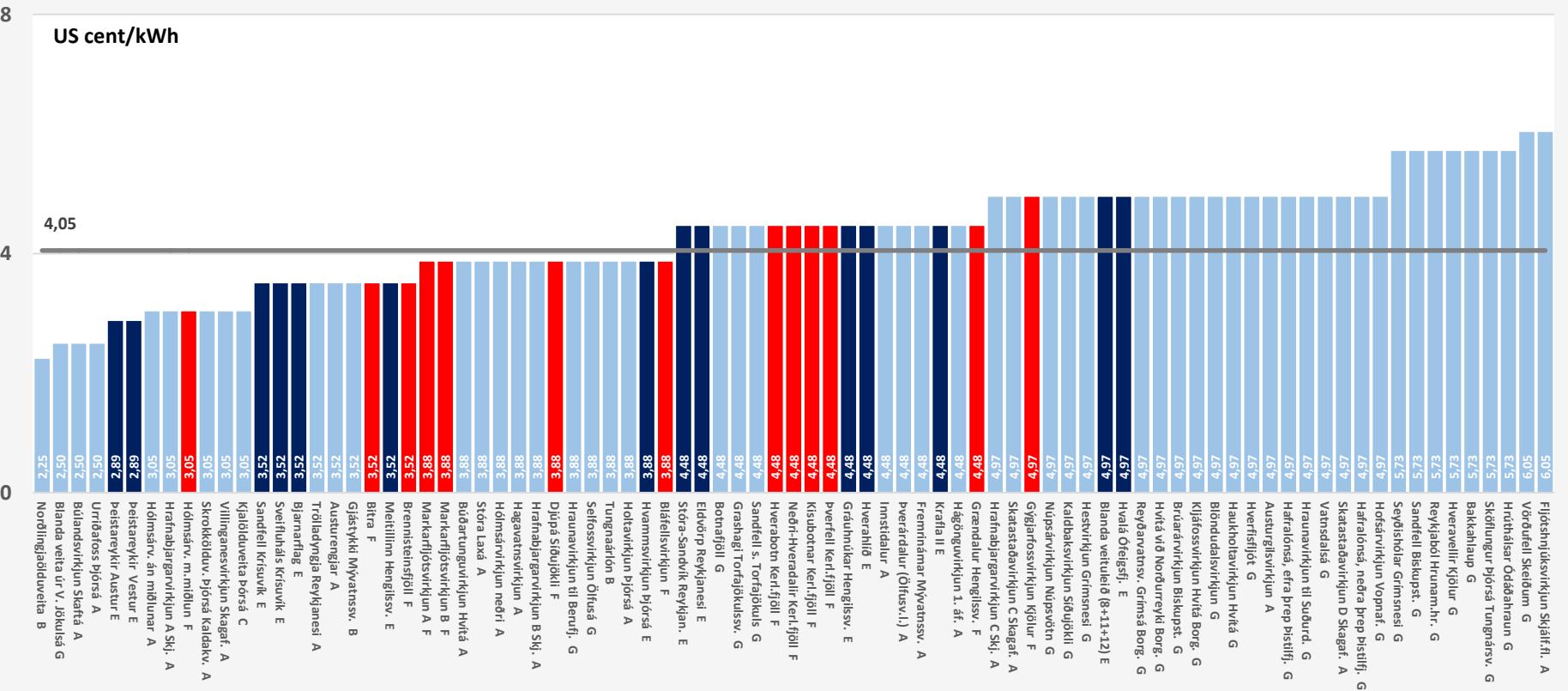

LCOE fyrir alla virkjunarkostum og hagkvæmasta röðun

- Myndin sýnir hagkvæmustu röðun virkjunarkosta miðað við niðurstöðu LCOE útreiknings.
- Röðin sýnir að fyrstu fjórri lægstu virkjunarkostir eru í biðflokki.
- Af 12 hagkvæmustu virkjunarkostunum eru tveir í nýtingarflokki og einn í verndarflokki.
- Myndin nær vel að draga fram þá virkjunarkosti sem liggja undir og yfir vegnu meðaltali LCOE.

Nýtingarflokkur
Biðflokkur
Verndarflokkur

Hagkvæmasta röðun allra virkjunarkostum.
Vegið meðaltal er 4,05 US cent/kWh.

Orkunýtingarflokkur og hagkvæmasta röðun

1. Myndin sýnir LCOE fyrir virkjunarkosti í orkunýtingarflokki og hagkvæmustu röðun.
2. Vegið meðaltal er 3,80 US cent/kWh. LCOE er á bilinu 2,89 US cent/kWh upp í 4,97 US cent/kWh.

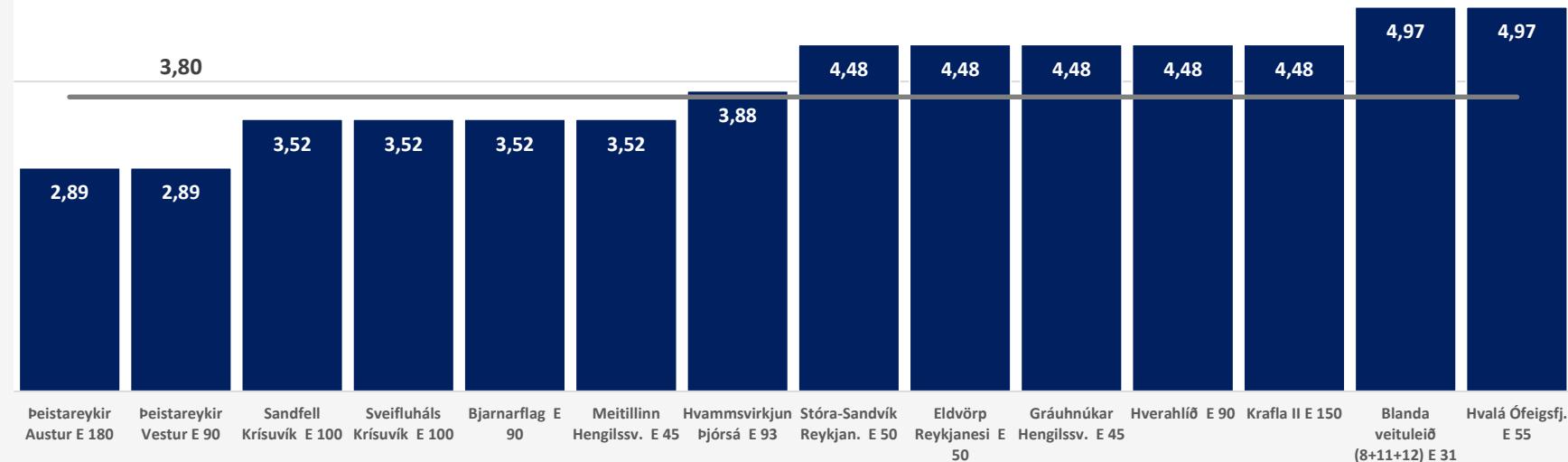
Nýtingarflokkur
Biðflokkur
Verndarflokkur

LCOE fyrir alla virkjunarkosti og hagkvæmasta röðun.

Vegið meðaltal 3,80 US cent/kWh.

8

US cent/kWh

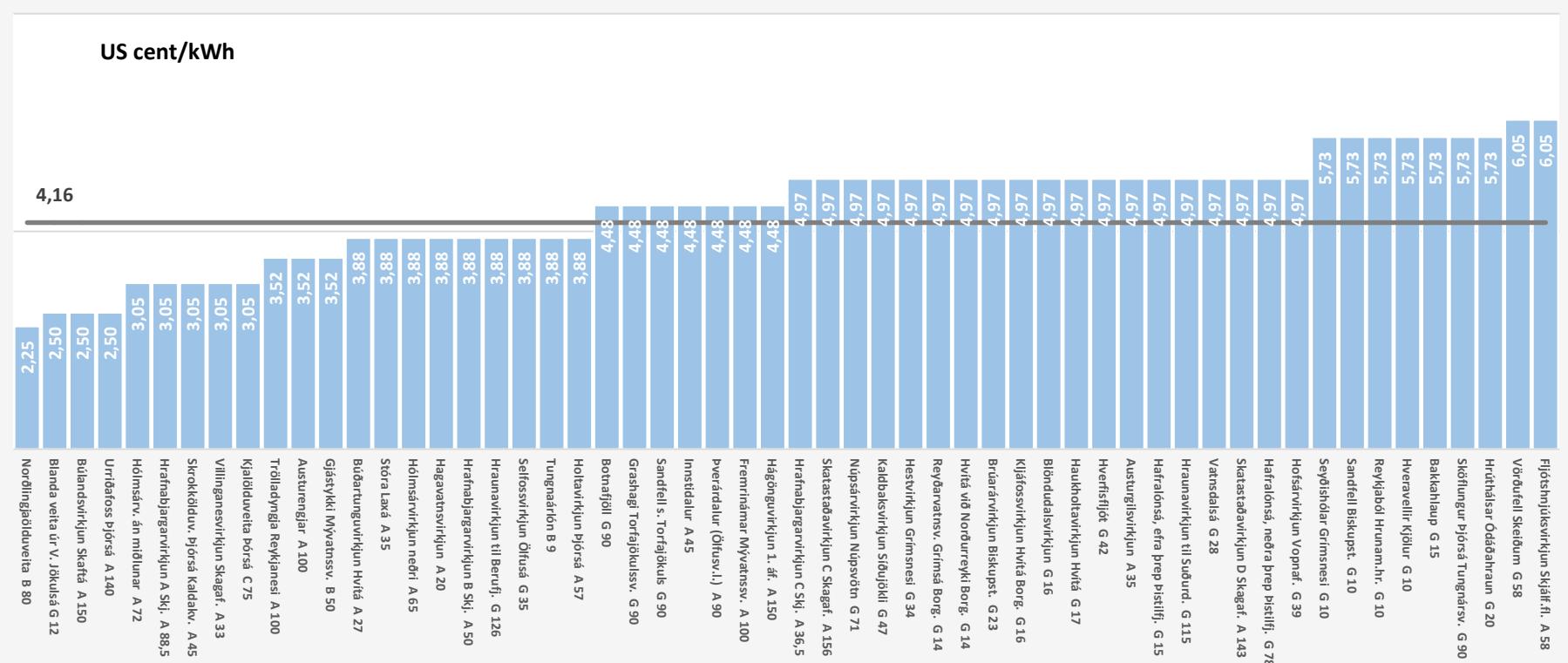
Biðflokkur og hagkvæmasta röðun

1. Myndin sýnir LCOE fyrir virkjunarkostí í biðflokk og hagkvæmustu röðun.
 2. Vegið meðaltal er 4,16 US cent/kWh. LCOE er á bilinu 2,25 US cent/kWh upp í 6,05 US cent/kWh.

Nýtingarflokkur
Biðflokkur
Verndarflokkur

LCOE fyrir alla virkjunarkosti og hagkvæmasta röðun.

Vegið meðaltal er 4,16 US cent/kWh.

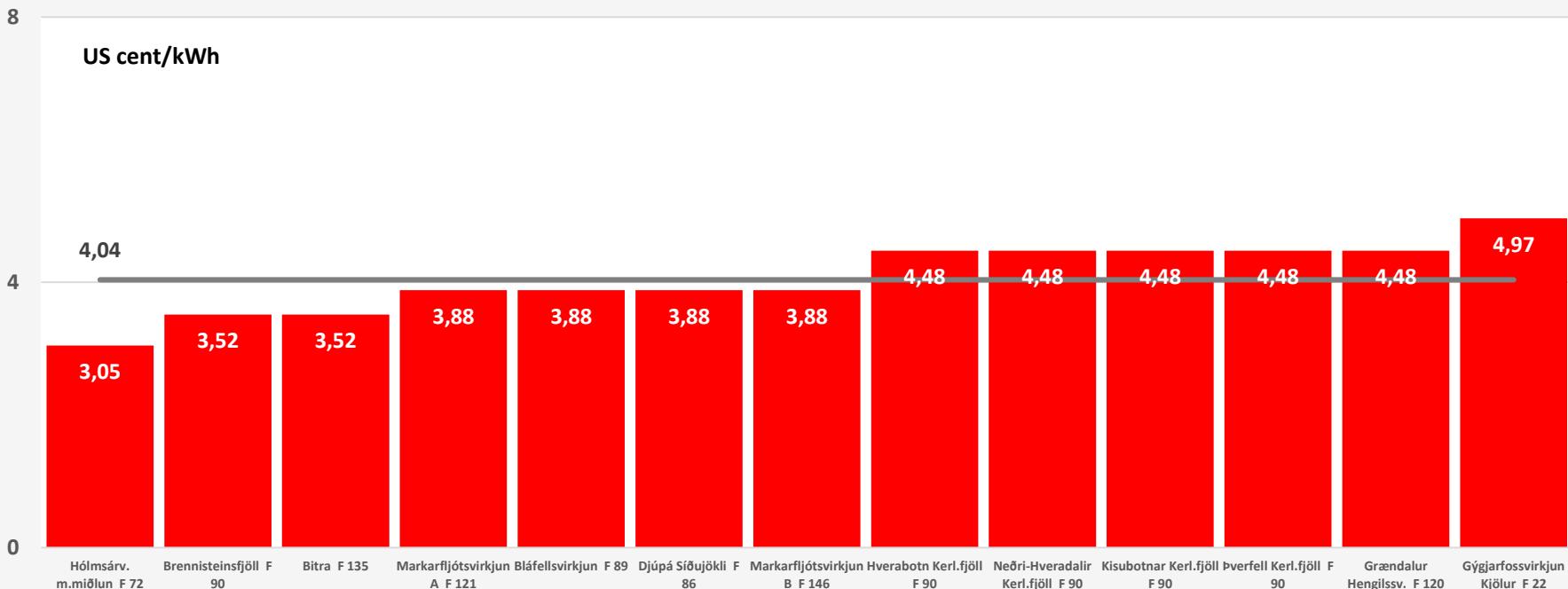

Verndarflokkur og hagkvæmasta röðun

1. Myndin sýnir LCOE fyrir virkjunarkosti í verndarflokki og hagkvæmustu röðun.
2. Vegið meðaltal er 4,04 cent/kWh. LCOE er á bilinu 3,05 US cent/kWh upp í 4,97 US cent/kWh.

Nýtingarflokkur
Biðflokkur
Verndarflokkur

LCOE fyrir alla virkjunarkosti.
Vegið meðaltal er 4,04 US cent/kWh.

Ábyrgð:

- Höfundur er ábyrgðarmaður skýrslunnar, þ.m.t. hvað varðar efnisumfjöllun, meðhöndlun talna, útreikninga, uppröðun, niðurstöður og texta.
- Upplýsingar úr skýrslum Orkustofnunar eru notaðar til þess að uppreikna stofnkostnað virkjunarkosta m.v. breytingar á byggingarvísitölu til nóvember 2015 og nýtingarhlutfall virkjunarkosta.
- Í umfjöllun um LCOE er stuðst við upplýsingar og gögn frá IRENA: International Renewable Energy Agency.
www.irena.org

Skýrsluhöfundur:

- Viðskiptafræðingur frá HÍ og rekstrarhagfræðingur frá Verslunarháskólanum í Kaupmannahöfn.
- Hefur unnið að fjölmögum útreikningum og greiningum varðandi orkumál og virkjunarverkefni á Íslandi og í Þróunarlöndum.
- Skýrsluhöfundur gefur frekari upplýsingar og útskýringar.

Kristján B. Ólafsson
Rekstrarhagfræðingur
Netfang: kbo@simnet.is
Sími: +354 892 9200

